

Хто такі птахи?

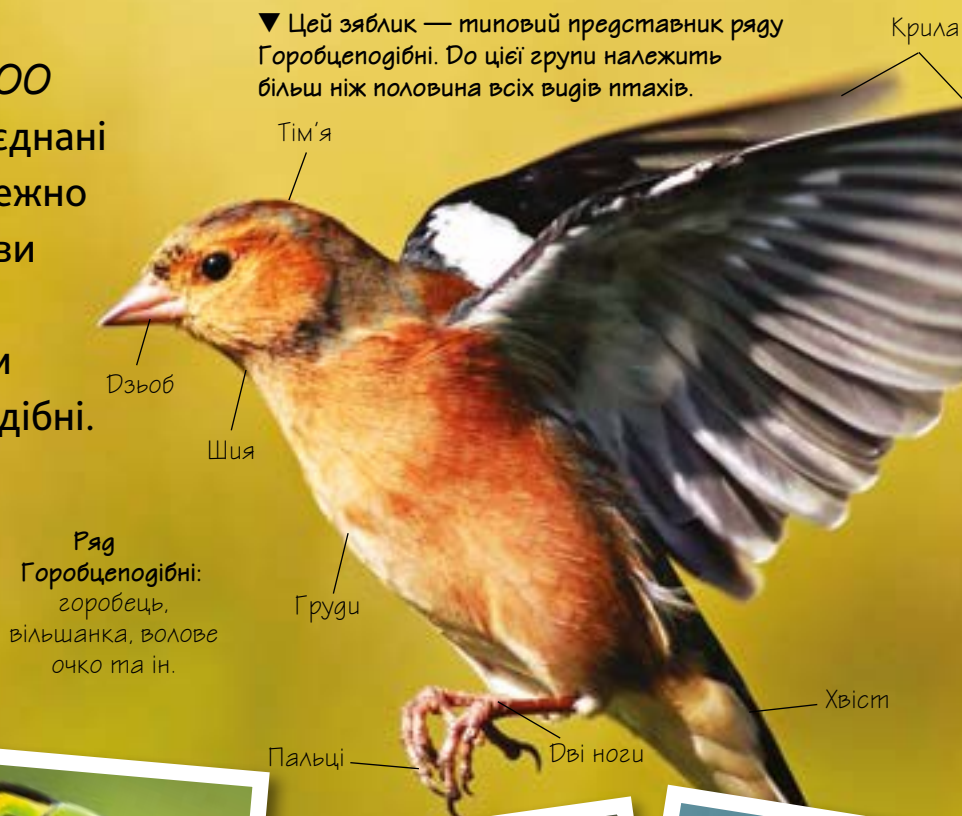
1 Птахи — найпоширеніші в світі представники хребетних тварин. У кожного птаха дві ноги, пара крил, обтічне тіло, вкрите пір'ям. Їх можна зустріти скрізь — від засніженої Антарктиди до найпосушливіших пустель. Птахи дуже різні за розміром: страуси сягають 2,75 м у висоту, а крихітний колібрі трохи більший за бджолу.

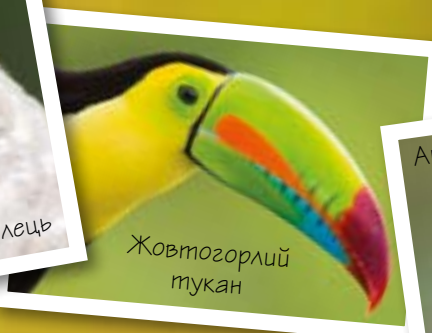
▲ Філіппінські ткачики поширені у Південній та Південно-Східній Азії. Вони будують чудернацькі гнізда, звиваючи між собою траву та листя (вчені підрахували, що на будівлю гнізда йде близько 3 тис. травинок довжиною від 4 до 50 см).

Розмаїття птахів

2 Існує більш ніж 9000 видів птахів. Вони об'єднані вченими у 29 рядів залежно від особливостей будови тіла та способу життя. Найчисленнішим рядом птахів є ряд Горобцеподібні.

Серпокрильцеподібні

Дятлоподібні

Папугоподібні

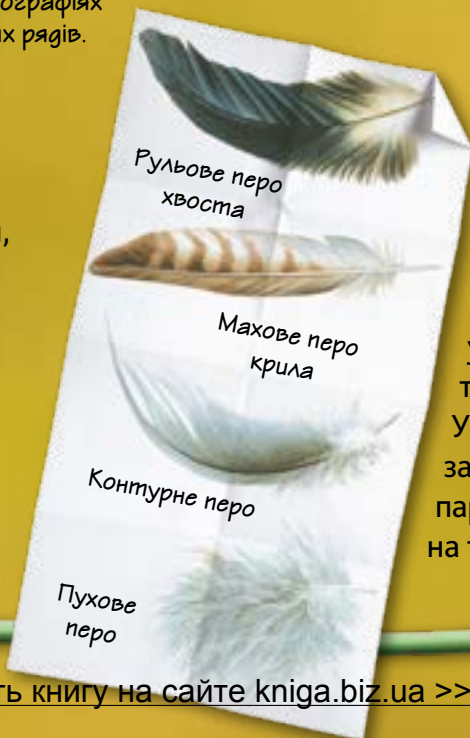

Сивкоподібні

▲ За формою пташиного дзьоба можна визначити, до якого ряду належить птах. На цих фотографіях зображені типові представники найбільших рядів.

3 Всі птахи мають крила. Це видозмінені передні кінцівки. Крила бувають різної форми. Птахи, що годинами ширяють в небі, такі, як орли, мають видовжені широкі крила, за допомогою яких вони утримуються у повітряних потоках. Невеличкі стрімкі пташки мають вузькі крила, загострені на кінцях.

► Пташині пір'їни дуже різні за формою, розміром та текстурою, залежно від функції, яку вони виконують.

4 Птахи — єдині істоти, вкриті пір'ям. Пера — це рогові утворення шкіри. Вони складаються з кератину — так само, як волосся й нігті у людини. Пір'я допомагає птахам утримувати тепло, а пера крил та хвоста допомагають літати. У деяких птахів пір'я яскраво забарвлене. Це дає змогу привабити партнера або стати непомітним на тлі оточуючого середовища.

5 Найбільшою мірою форма дзьоба обумовлена характером живлення. У комахоїдних птахів дзьоб зазвичай видовжений і загострений на кінчику, в папуг дзьоб дуже міцний і може трощити горіхи, у хижих птахів, таких, як яструб, загнутий на кінці масивний дзьоб, який прекрасно пристосований до розривання плоті здобичі.

6 Птахи відкладають яйця, в яких розвиваються пташенята. Птахи не виношують дитинчат у своїй утробі, подібно до ссавців, бо зайва вага заважала б їм літати.

ПЕРЕВІРТЕ СЕБЕ

1. Скільки видів птахів існує в світі?
2. Який ряд птахів є найчисленнішим?
3. З чого складаються пера?
4. Яку форму має дзьоб хижого птаха?

Відповіді:
1. Більше 9000 видів
2. Ряд Голубоподібні
3. З кератину
4. Загнутий

▼ Тверда шкаралупа яйця захищає зародок зовні, а всередині є все необхідне для його життя та розвитку. Доки зародок розвивається, батьки насиджують яйця, прикриваючи їх тілом та зігріваючи своїм теплом. Цей процес називається інкубацією.

Великі та малі

7 Найбільший в світі птах — страус. Цей довгоногий велетень сягає 2,75 м у висоту та важить до 115 кг, що вдвічі більше за показники середньої людини. Самці трохи більші за самиць. Страусів можна зустріти в африканських саванах. Вони живляться рослинною їжею: листям, квітами та насінинами.

9 Найважчим у світі птахом, здатним літати, є дрохва. Самець дрохви сягає 1 м завдовжки й важить близько 18 кг (самиці трохи менше). Дрохви добре літають, але більшість часу проводять на землі.

► Цей самець страуса доглядає за своїми пташенятами. Самиці страусів менші за розміром і мають коричневе оперення.

10 Буревісник Вілсона є найменшим у світі морським птахом. Сягаючи лише 16–19 см у довжину, він живиться планктоном (дрібними морськими організмами). Цього птаха можна зустріти біля узбереж Атлантичного, Індійського та Південного океанів.

8 Найменшою в світі пташкою є колибри-бджілка. Довжина її тіла разом із хвостом не перевищує 5 см, а вага — 2 г (стільки ж важить чайна ложечка рису). Вона живе на Карибських островах, зокрема на Кубі. Подібно до інших колибри вона живиться нектаром квітів.

◀ Крихітна колибри-бджілка з'їдає щоденно кількість їжі, що дорівнює майже половині її ваги.

11 У мандрівного альбатроса найдовші крила. Розмах його крил від кінчика до кінчика — 3,6 м. Альбатроси проводять більшу частину життя в повітрі. Вони літають над океаном, вишуковуючи рибу та кальмарів.

▲ Мандрівний альбатрос виходить на землю тільки в період розмноження. Самці відкладають яйця на островах південних областей Тихого, Атлантичного та Індійського океанів.

12 Найбільшим у світі хижим птахом є андський кондор. Цей різновид грифів сягає 110 см у довжину і важить 12 кг. Він живе в Андах у Південній Америці й живиться загиблими вівцями, коровами та ламами.

► Андські кондори часто сидять на верхівках високих дерев і на скелях.

13 Одним з найменших хижих птахів є червононогий сокіл-карлик. Ця невеличка пташка живе в Індії та Південно-Східній Азії. Довжина сокола-карлика не перевищує 17 см. Він полює на комах та дрібних пташок.

► Червононогий сокіл-карлик живе в лісах. Завдяки маленькому розміру він стрімко літає серед гілок.

Стрімкі літунки

14 Найшвидший птах — сапсан. Він полює на інших птахів на льоту, пікіруючи на жертву з надзвичайною швидкістю (до 200 км/год). У звичайному польоті він розвиває швидкість до 100 кілометрів за годину. Сапсан поширений по всіх континентах, хоча не є численним.

► Коли сапсан помічає свою жертву, він пікірує на неї з висоти, розвиваючи неймовірну швидкість.

Крила трохи вигнуті, що сприяє пікіруванню.

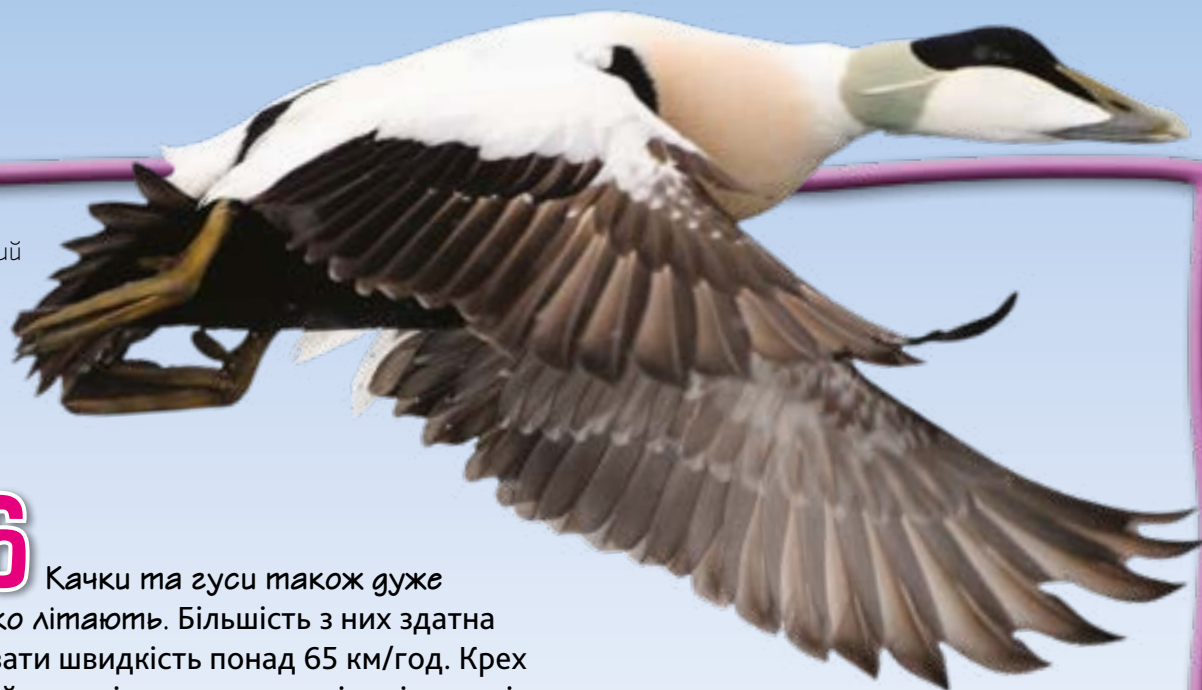
За допомогою довгого тонкого дзьоба колібрі добуває нектар.

► Швидко рухаючи своїми маленьким крильцями, колібрі здатні зависати біля квітки.

15 Невеличкий рогатий колібрі робить близько 90 змахів крилами за секунду зависаючи над квіткою під час живлення нектаром. При цьому його тіло розташоване вертикально, а крила рухаються взад-вперед.

Великий
віялоподібний
хвіст

16

Качки та гуси також дуже швидко літають. Більшість з них здатна розвивати швидкість понад 65 км/год. Крех середній та пухівка можуть летіти зі швидкістю 100 км/год.

▲ Самець пухівки має характерну зеленувату пляму на потилиці та шиї.

18

Подорожник каліфорнійський може бігти зі швидкістю до 27 км/год, полюючи на комах і ящірок. Він також любить їсти пташині яйця. Подорожник здатен літати, але надає перевагу ходьбі та бігу.

17

Серпокрилець майже все життя проводить у повітрі й дуже рідко опускається на землю. Покинувши гніздо, молоді серпокрильці можуть пролетіти понад 500 000 км і не ступати на землю протягом двох років. Доведено, що серпокрилець здатний розвинути швидкість до 112 км/год.

У серпокрильця довгі вузькі крила, прекрасно пристосовані до життя на льоту

▲ Серпокрилець може пити, ловити комах та спарюватися на льоту.

НАГОДУЙ ПТАШОК!

Вам знадобиться:

225 г жиру (сала або смальця), 500 г насіння, горіхів, печива або шматочків сухого білого хліба, відрізок мотузки.

Попросіть дорослих допомогти вам. Розтопіть жир та змішайте його з насінням, горіхами та печивом. Покладіть суміш у порожній стаканчик з-під йогурта й почекайте, поки вона охолоне й застигне.

Вилучіть вміст стаканчика та проштрикніть його наскрізь. Протягніть мотузку в отвір і зв'яжіть її кінчики. Повісьте смаколик для птахів на дерево і спостерігайте, як птахи ласують ним.